

**PROJEKAT
INKLUZIVNO PREDŠKOLSKO VASPITANjE I
OBRAZOVANjE - (IPVO)**

**KONTROLNA LISTA PLANA ZA UPRAVLJANJE
ŽIVOTNOM SREDINOM I SOCIJALNIM PITANJIMA**

**Renoviranje i opremanje (tekuće održavanje) vaspitnih soba u
predškolskoj ustanovi u**

Opštini Apatin

Beograd, okrobar 2021

Sadržaj

1.	Uvod i polazne osnove	4
1.1.	Rezime projekta	4
1.2.	Renoviranje i opremanje postojećih soba za vaspitno-obrazovni rad Aktivnosti i lokacije	5
	Tekuće održavanje 1 sobe u opštini Apatin	5
1.3.	Ekološka i socijalna procena.....	6
1.4.	Okvir za praćenje i izveštavanje	7
2.	PLAN UPRAVLJANJA I PRAĆENJA ŽIVOTNE SREDINE ZA RENOVIRANJE I OPREMANJE POSTOJEĆIH VASPITNIH SOBA	8
	DEO 1: Institucionalno administrativni	8
	DEO 2: Ekološka i socijalna procena	15
	DEO 3: Plan monitoringa.....	23
	Prilozi	32
	Prilog 01: Zaštita životne sredine i socijalno okruženje	32
	Prilog 02: Lokacije objekata u opštini Apatin	33
	Prilog 03: Žalbeni formular	34

Spisak skraćenica

IPVO – Projekat „Inkluzivno predškolsko vaspitanje i obrazovanje“
ZZPS – Zavod za zaštitu prirode Srbije
JLS – Jedinica lokalne samouprave
JUP – Jedinica za upravljanje projektom
KO – Katastarska opština
MZŽS – Ministarstvo zaštite životne sredine
MPNTR – Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja
MRZBSP - Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja
MSA – Materijal koji sadrži azbest
NVO – Nevladina organizacija
OA – Oksidi azota
ODUŽSSO – Okvirni dokument za upravljanje životnom sredinom i socijalnim okruženjem
OPR – Okvirna politika raseljavanja
OP – Operativna politika
OP/BP – Operativna procedura / politika Banke
PAU – Policiklični aromatični ugljovodonici
PŽS – Procena životne sredine
PzUŽSSO – Plan za upravljanje životnom sredinom i socijalnim okruženjem
PUŽS – Procena uticaja na životnu sredinu
PUUSO – Plan za ublažavanje uticaja na socijalno okruženje
RZZSK – Republički zavod za zaštitu spomenika kulture
RS – Republika Srbija
SB – Svetska banka
SGRS – Službeni glasnik Republike Srbije

1. Uvod i polazne osnove

Projekat inkluzivnog predškolskog vaspitanja i obrazovanja (ECEC) koji se finansira iz sredstava Zajma Svetske banke (Banka), a koji sprovodi Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije, će direktno koristiti deci od rođenja do uzrasta od 6,5 godina, posebno deci iz društveno osetljivih grupa. Projekat će deci iz društveno osetljivih grupa pružiti neophodnu prednost od ključnog značaja u pogledu ukupnog razvoja, inkluzije u obrazovanju i sticanja obrazovanja. Projekat se sprovodi od 2018. godine. Projekat se provodi u skladu s Operativnim Politikama Svetske banke, uključujući politike zaštite životne sredine i društvenih pitanja.

Prema Politici i Proceduri 4.01 Operativne politike Svetske Banke za zaštitu životne sredine, Banka zahteva da izradu Procene uticaja na životnu sredinu i društvo za projekte koji su predloženi za finansiranje iz kredita Banke, kako bi osigurala da su projekti ekološki i društveno prihvatljiviji, usuglašeni sa Politikama i Procedurama Svetske banke u području zaštite životne sredine i socijalnih pitanja, primenjivim nacionalnim zakonodavstvom, Smernicama Svetske banke u zaštiti životne sredine i socijalnih pitanja te najboljim praksama, te da se vode održivim procesom odlučivanja. Također, prema Operativnoj Politici i Proceduri Svetske banke 4.11 Kulturno fizičko dobro, koje se također primenjuje na ovaj projekat, na lokalitetima i objektima koji se nalaze pod bilo kojim vidom zaštite kulturnog i arheološkog nasleđa, potrebno je izraditi Plan upravljanja kulturnim dobrom, a u skladu sa navedenom Politikom i nacionalnim zakonima. PROJEKAT INKLUZIVNO PREDŠKOLSKO VASPITANJE I OBRAZOVANJE (ECEC), predviđa širenje pristupa kvalitetnim ECEC uslugama, posebno za decu iz društveno osetljivih grupa.

1.1. Rezime projekta

Cilj projekta je unapređenje dostupnosti, kvaliteta i pravičnosti za decu predškolskog uzrasta (sa ova tri međusobno povezana aspekta koja se odražavaju u tri komponente projekta) od 0 do 6,5 godina, sa posebnim naglaskom na decu iz društveno osetljivih grupa. Aktivnosti za decu uzrasta od 3 do 6,5 godina (posebno u komponentama 1 i 2) biće usmerene na povećanje dostupnosti inkluzivnom predškolskom obrazovanju I vaspitanju (tj. Usmereno na dete i sa mogućnostima učenja prilagođene uzrastu), istovremeno podržavajući njihov prelazak u rane razrede osnovnog obrazovanja. Aktivnosti za mlađu decu, tj. od rođenja pa nadalje (u komponenti 3), biće usmerene na osnaživanje roditelja i porodica da podrže holistički razvoj dece kroz unapređenje znanja o značaju ranog razvoja i rane stimulacije kod kuće i pristupu relevantnim uslugama u zajednici. Konačno, komponenta 4 će se fokusirati na upravljanje projektima i praćenje i evaluaciju.

Komponenta 1: Proširenje ponude slobodnih mesta u predškolskim ustanovama.

Cilj ove komponente jeste da unapredi pristup predškolskim uslugama, posebno za decu uzrasta 3 do 5, 5 godina iz društveno osetljivih grupa, tako što će povećati ponudu slobodnih mesta u kvalitetnim predškolskim ustanovama. Prioriteti u prvim fazama sprovođenja Projekta biće renoviranje i prenamena/unapređenje, kako bi se time brzo povećao pristup, dok izgradnja novih objekata iziskuje više vremena.

Obnovljeni objekti biće pogodni za vaspitnoobrazovne aktivnosti orijentisane ka deci i koristiće rešenja koja povećavaju efikasnost i fleksibilnost. Za sve nove i obnovljene predškolske ustanove ova komponenta će finansirati nabavku nameštaja, didaktičkog materijala, opreme i opremanje igrališta.

1.2. Renoviranje i opremanje postojećih soba za vaspitno-obrazovni rad Aktivnosti i lokacije

Tekuće održavanje 1 sobe u opštini Apatin

Lokacija

Opština Apatin je locirana, u okviru prostora Vojvodine, na krajnjem zapadu, odnosno, na području zapadne Bačke i nalazi se na $45^{\circ} 40'$ severne geografske širine i $18^{\circ} 59'$ istočne geografske dužine.

Izuzetno povoljan geografski položaj, pozicioniranost neposredno uz levu obalu velike međunarodne reke Dunav /tzv. "plava evropska magistrala"/, predstavlja dodatni potencijal opštine.

Predškolska ustanova "Pčelica" - Od ukupno 608 dece u ustanovi koji borave ove školske godine, u 10 objekata, na teritoriji cele opštine Apatin (5 objekata u gradu i 4 objekta u selima) PU ima:

- a) Decu/porodice korisnike novčane socijalne pomoći, ukupno 58 dece (17 dece u celodnevnom i 41 dete u poludnevnom boravku). troškove njihovog boravka snosi Republički budžet.
- b) „Treće „rođenu decu u porodici, ukupno 60 dece (42 deteta u celodnevnom i 18 dece u poludnevnom boravku). Troškove boravka snosi Opština Apatin.
- c) Deca sa smetnjama u razvoju, ukupno 30 dece (19 u celodnevnom i 11 dece u poludnevnom boravku). Troškove snosi Republički budžet.

Ukupno 148 dece, što je 24% od ukupnog broja, ima obezbeđen besplatan boravak u vrtiću. To je pokazatelj koliko se PU i LS trude da uključe svu decu u sistem predškolstva. Ukupno na teritoriji opštine Apatin broj dece starosti do 6 godina koji su korisnici prava na novčanu socijalnu pomoć je 228 od kojih 170 nije uključeno u sistem PO.

Predškolska ustanova "Pčelica" je ujedno i centralni objekat predškolske ustanove, nalazi se u ulici Blok 112, u samom naselju Apatin. Rekonstrukcija vrtića sprovedena sa građevinskom dozvolom, odnosno odobrenjem za izgradnju postojećeg objekta. Objekat poseduje upotrebnu dozvolu. Objekat je priklučen na gradski vodovod i kanalizaciju.

Objekat je od centra grada (opštinski kulturni centar i gradski park) udaljen svega 600 metara. U neposrednoj blizini vrtića nema industrijskih postrojenja, potencijalnih zagađivača vazduha, Nalazi se u mirnom kraju grada sa individualnim stanovanjem. U neposrednom komšiluku su Gimnazija i stručna škola "Nikola Tesla", dok do obale Dunava ima svega oko 2 km. Objekat ne predstavlja Kulturno dobro - Spomenik culture, nisu u zaštićenom prirodnom dobru ili u zaštitnoj zoni.

Osnovne informacije o PU "Pčelica" Apatin su dostupne na sledećoj internet strani:

<https://www.pcelicaapatin.com/>

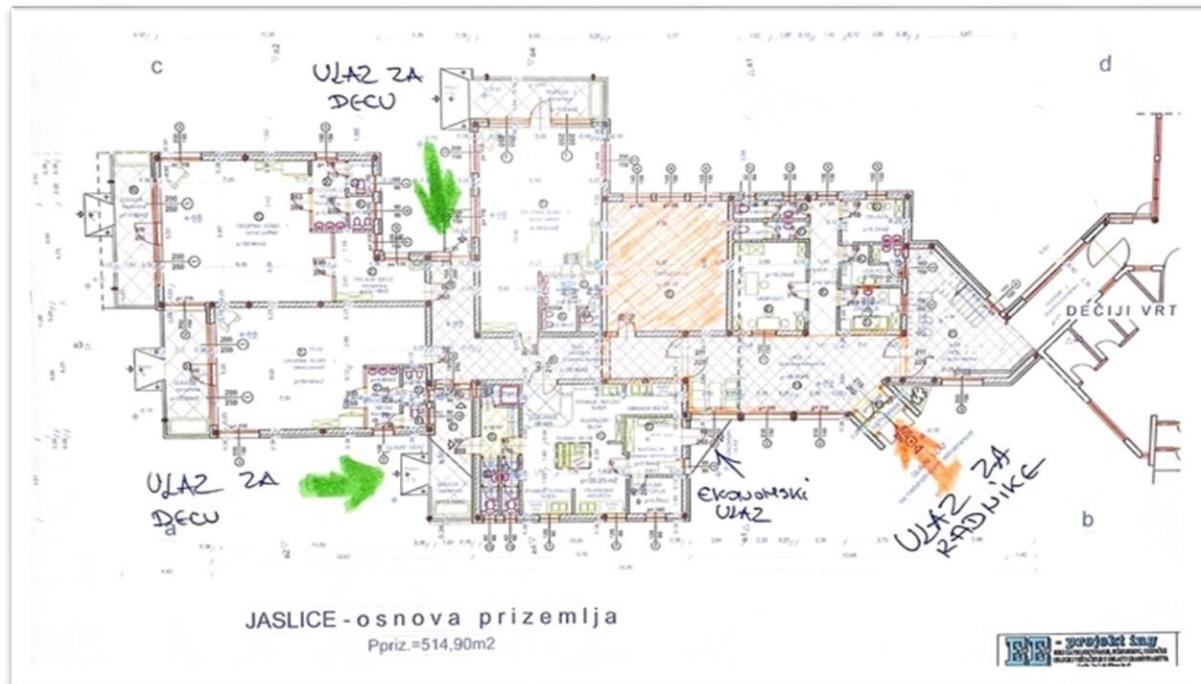
U prilogu 02 je prikazana mikrolokacija objekta.

Opis projekta

Projekat je ograničen na adaptaciju 1 sobe, i to jaslene sobe, površine od $37,5 \text{ m}^2$. Izvršiće se zamena vrata novim vratima. Krpljenje rupa i popravka zidova nakon postavljanja vrata. Popravka zidne i podne

keramike u sanitarnom čvoru nakon probijanja otvora i ugradnje vrata. Delimično oštećene pločice ukloniti i zameniti istim ili odgovarajućim pločicama. Nabavka i postavljanje laminat poda proizvođača Tarkett tipa ELITE 1034 ili ekvivalentan. Laminat se postavlja preko pripremljene podloge sa minimalnom dilatacijom od zida Nabavka materijala i bojenje unutrašnjih zidnih površina visoko perivim bojama na bazi vodene disperzije.

Tokom izvođenja radova rad vrtića će biti organizovan tako da će sva deca i zaposleni biti fizički izolovani od prostorija u kojima se izvode radovi. Ta soba koja se renovira ima svoj ulaz., a deo gde se nalaze deca I deo za kuhinju imaju svoje ulaze, te stoga neće biti komunikacije između zaposlenih i dece i izvođača radova. Ulaz koji će koristiti radnici je obeležen narandžastom bojom, kao i soba koja se radi, a ulazi u objekat koji će koristiti deca su obeleženi zelenom strelicom, kao i ulaz za kuhinju. Na taj način dobili smo potpuno nezavisnu celinu koja može da se radi nezavisno od ostalog dela objekta (slika 1). Skica je izvod iz projekta koji je radio Narančić Ljubiša dipl. Gradj.Ing.

Slika 1. Shema položaja ulaza u objekat vrtića "Pčelica"

Po završenim aktivnostima dopremanja nameštaj i didaktičkog materijala u skladu sa prethodno odobrenim karakteristikama nameštaja (odobreni Katalog nameštaja za ceo projekat) neophodno je detaljno čišćenje pre ulaska dece i zaposlenih.

1.3. Ekološka i socijalna procena

Plan za upravljanje životnom sredinom i socijalnim okruženjem (PzUŽSSO) pripremljen je radi utvrđivanja potencijalnih štetnih uticaja potprojekta renoviranje i opremanje vaspitnih soba postojećeg objekta navedenih vrtića na životnu sredinu i socijalno okruženje, uključujući uticaje na konkretnе lokacije, te za izradu obveznih mera za ublažavanje štetnih uticaja. Ova Konstrolna lista PzUŽSSO omogućava usaglašenost Projekta s relevantnim domaćim zakonodavstvom i zahtevima Svetske Banke (SB) povezanim s procedurama procene uticaja na životnu sredinu, fizička kulturna dobra, zdravlje i bezbednost, a u skladu sa Okvirnim dokumentom za upravljanje životnom sredinom i socijalnim okruženjem, koji je završen i iznet na javnu raspravu u Beogradu 4. novembra 2016. Uz to, ova Kontrolna lista PzUŽSSO je zasnovan

na relevantnoj Operativnoj politici i proceduri Svetske banke za finansiranje projekata i Procene uticaja na životnu sredinu OP/BP 4.01 (OP SB) i usaglašen sa istom; OP SB predstavlja opšte smernice, kodekse prakse i procedure koje treba poštovati u sprovođenju svih potprojekata predloženih za finansiranje. Ova Kondrolna lista Plana sastoji se od uvodnog dela, 3 odeljaka i priloga.

1.4. Okvir za praćenje i izveštavanje

Sprovođenje projekta i pojedinačnih pod-projekata i aktivnosti IPVO pratiće MPNTR i JUP. Informacije i podaci koje sakupi svi subjekti koji sprovode Projekat biće uneti u ukupan okvir praćenja i vrednovanja. MPNTR će kroz projektne izveštaje redovno nadgledati aktivnosti praćenja i vrednovanja, vrednovati postignute rezultate i usmeravati subjekte koji sprovode Projekat na korekcije upravljačkih aktivnosti.

Glavna odgovornost za sprovođenje mera povezanih sa ovim Kontrolnim Planom leži na Izvođaču, koji na dnevnom nivou mora uzimati u obzir i primenjivati sve predložene mere prevencije i ublažavanja uticaja. Imenovani Stručni nadzor u obavezi je da nadzire praktičnu primenu zaštitnih mera od strane Izvođača i izdaje naloge odnosno uputstva za korekcije, ako je potrebno, zajedno s Investitorom i JUP IPVO. Prema nacionalnom zakonodavstvu, u aktivnostima planiranim u projektu, na koji se odnosi ovaj plan, nadležne su inspekcijske službe lokalne samouprave: inspektorji za zaštitu životne sredine, komunalni inspektorji, inspektorji za bezbednost i zdravlje na radu, građevinski inspektorji i drugi. Obaveštavanje nadležnih inspekcija vobavlja se u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom.

Izvođač građevinskih radova u obavezi je da sprovodi sve mere i aktivnosti praćenja stanja predviđene Planom praćenja stanja životne sredine u okviru ovog Kontrolnog PzUŽSSO te nacionalne zakone za koje je angažovan. Imenovani Stručni nadzor je zadužen za praćenje svih građevinskih radova, uključujući i mere zaštite životne sredine i mere ublažavanja uticaja na socijalno okruženje tokom realizacije projekta.

Ovaj odeljak pruža detaljne informacije o četiri odvojena nivoa praćenja i opštoj obavezi izveštavanja.
Nivo 1. Izveštaji koje Izvođač podnosi Stručnom nadzoru, periodično po zahtevu Stručnog nadzora periodično po potrebi i na kraju potprojekta

Nivo 2. Izveštaji koje Stručni nadzor podnosi Investitoru, periodično po potrebi i na kraju potprojekta

Nivo 3. Izveštaji koje Investitor podnosi JUP IPVO/MPNTR, kvartalno i na kraju potprojekta

Nivo 4. Izveštaji koje JUP IPVO podnosi SB, Središnji izveštaj, polugodišnji (ukoliko je vreme trajanja aktivnosti krace, onda po isteku otprilike 2/3 aktivnosti).

Za sva izveštavanja, u slučaju bilo kakve nesreće ili ugrožavanja životne sredine, odnosno u slučaju incidenata povezanih sa zdravljem i bezbednošću na radu, uključujući ali se ne ograničavajući na teške povrede na radu, gubitak ekstremiteta ili smrt uzrokovane aktivnostima na gradilištu, JUP IPVO će bez odlaganja (unutar 48 sati od incidenta) detaljno obavestiti SB. Izveštavanje o takvim događajima sprovodiće se od nivoa 1 do nivoa 4, bez odlaganja i tako da ukupno ne traje duže od 48 časa od incidenta. Izvođač ima konačnu odgovornost za izveštavanje i obaveštenje o incidentu nadležnom Stručnom nadzoru i relevantnim organima Republike Srbije. JUP IPVO ima konačnu odgovornost za izveštavanje i zvanično obaveštavanje o incidentu SB.

Izveštaj o proceni uticaja na životnu sredinu. U ovom odeljku dat je kratak opis potprojektih aktivnosti, lokacija te dijagnostički pregled glavnih parametara procenjenih u prirodnoj/neposrednoj sredini i elemenata štetnih po životnu sredinu, zdravlje i sigurnost radnika koji provode aktivnosti, kulturna dobra i nasleđe te javno zdravlje. Svi proučeni potencijalni uticaji ocenjeni su kao negativni, njihovo dejstvo je ograničena na lokalno područje na kom se javljaju, a obim je lokalizovan na gradilište potprojekta. Većina utvrđenih uticaja prisutna je u fazi izvođenja građevinskih radova na ovom potprojektu, njihovo trajanje je uglavnom kratkotrajno i svi se mogu neutralisati. Po verovatnoći, utvrđeni uticaji ocenjeni su kao malo

verovatni, izuzev stvaranja otpada, koji se smatraju izvesnim. Značaj skoro svih utvrđenih uticaja je mala, izuzev uticaja koji se tiču stvaranja otpada i upravljanja otpadom, te sigurnosti dece I zaštita na radu koji se smatraju umerenim.

2. PLAN UPRAVLJANJA I PRAĆENJA ŽIVOTNE SREDINE ZA RENOVIRANJE I OPREMANJE POSTOJEĆIH VASPIĆNIH SOBA

deo 1: Institucionalno administrativni

1. Deo: INSTITUCIONALNI I ADMINISTRATIVNI		
Naziv lokacije	2. Objekat u opštini Apatin (1 soba)	
Opis lokacije	<p>Predškolska ustanova "Pčelica" je ujedno i centralni objekat predškolske ustanove, nalazi se u ulici Blok 112, u samom naselju Apatin. Predškolska ustanova "Pčelica" – zbrinjava 608 dece u ustanovi (ove školske godine) u 10 objekata, na teritoriji cele opštine Apatin (5 objekata u gradu i 4 objekta u selima)</p> <p>Opremanje sobe odvija se u centralnom gradskom objektu PU.</p>	Prilog 02: Mapa lokacija DA [X] NE [] Mapa lokacija je priložena u Prilogu 02 ovog dokumenta
Ko je vlasnik zemlje?	<p>Opština Apatin je osnivač Predškolske ustanove, u skladu sa članom 20. Zakona o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik RS“, br. 129/07, 83/14-dr zakon, 101/16-dr.zakon i 47/18)</p> <p>Opština Apatin je isključivi nosilac prava javne svojine na KP br. 2914 KO Apatin i objektima na navedenoj parceli, a koje se nalaze na adresi ulici Blok 112 (vrtić „Pčelica“) što opština dokazuje dokazuje Prepisom lista nepokretnosti;</p> <p>Imaoč prava na parceli je organ jedinice lokalne samouprave - Opština Apatin, oblik svojine: javna svojina.</p> <p>Rekonstrukcija vrtića sprovedena je sa građevinskom dozvolom, odnosno odobrenjem za izgradnju postojećeg objekta.</p>	
Geografski opis	<p>Predškolska ustanova "Pčelica" je ujedno i centralni objekat predškolske ustanove, nalazi se u ulici Blok 112, u samom naselju Apatin.</p> <p>Objekat je od centra grada (opštinski kulturni centar i gradski park) udaljen svega 600 metara U neposrednoj blizini vrtića nema industrijskih postrojenja, potencijalnih zagadivača vazduha, Nalazi se u mirnom kraju grada sa individualnim stanovanjem. U neposrednom komšiluku su Gimnazija i stručna škola "Nikola Tesla", dok do obale Dunava ima svega oko 2 km. Objekat ne predstavlja Kulturno dobro - Spomenik kulture</p>	
ZAKONODAVSTVO		
Utvrđite nacionalno i lokalno zakonodavstvo i	U skladu sa odredbama Zakona o planiranju i izgradnji , član 36a) "tekuće (redovno) održavanje objekta jeste izvođenje radova koji se preduzimaju radi	

1. Deo: INSTITUCIONALNI I ADMINISTRATIVNI

dozvole koje se odnose na projektne aktivnosti	<p>sprečavanja oštećenja koja nastaju upotrebom objekta ili radi otklanjanja tih oštećenja, a sastoje se od pregleda, popravki i preduzimanja preventivnih i zaštitnih mera, odnosno svi radovi kojima se obezbeđuje održavanje objekta na zadovoljavajućem nivou upotrebljivosti, kao što su krečenje, farbanje, zamena obloga, zamena sanitarija, radijatora, zamena unutrašnje i spoljašnje stolarije i bravarije, zamena unutrašnjih instalacija i opreme bez povećanja kapaciteta i drugi slični radovi, ako se njima ne menja spoljni izgled zgrade i ako nemaju uticaj na zajedničke delove zgrade i njihovo korišćenje”</p> <p>Isti zakon kaže da za izvođenje radova na tekućem održavanju objekta nije potrebno pribavljati akt nadležnog organa za gradnju, odnosno akt za izvođenje radova, te shodno tome nije potrebno vršiti prijavu radova.</p> <p>Ministarstvo zaštite životne sredine (MZŠS) predstavlja ključnu instituciju u Republici Srbiji odgovornu za stvaranje i sprovođenje politike zaštite životne sredine, dok Zakon o zaštiti životne sredine uređuje integralni sistem zaštite životne sredine kojim se obezbeđuje ostvarivanje prava čoveka na život i razvoj u zdravoj životnoj sredini i uravnotežen odnos privrednog razvoja i životne sredine u Republici Srbiji.</p> <p>Deo nadležnosti u oblasti integralnog sistema zaštite životne sredine imaju jedinice lokalne samouprave, između ostalog, sprovođenje procedure procene uticaja projekta na životnu sredinu upravo za one projekte za koje odobrenja za izgradnju izdaju organi lokalne samouprave.</p> <p>Shodno Zakonu o proceni uticaja na životnu sredinu “projekat jeste izvođenje građevinskih radova, ugradnja instalacija, postrojenja i opreme, njihova rekonstrukcija, uklanjanje i/ili promena tehnologije, tehnologije procesa rada, sirovine, repromaterijala, energenata i otpada, kao i ostale intervencije u prirodi i prirodnom okruženju uključujući radove koji obuhvataju eksploataciju mineralnih sirovina”.</p> <p>Prema Članu 3. istog Zakona, procena uticaja se vrši za projekte iz oblasti industrije, rudarstva, energetike, saobraćaja, turizma, poljoprivrede, šumarstva, vodoprivrede, upravljanje otpadom i komunalnih delatnosti, kao i za sve projekte koji se planiraju na zaštićenom prirodnom dobru i u zaštićenoj okolini nepokretnog kulturnog dobra. Vlada Republike Srbije propisuje Listu projekata za koje je obavezna procena uticaja (LISTA I) i Listu projekata za koje se može zahtevati procena uticaja na životnu sredinu (LISTA II) („Sl. glasnik RS“, broj 84/2005).</p> <p>Obzirom da za projekte ovog obima i aktivnosti nije potrebno pribavljati akt nadležnog organa za gradnju, nije potrebno sprovoditi proceduru procene uticaja na životnu sredinu.</p> <p>Sa druge strane, činjenica da procedura nije obavezna, nikako ne isključuje poštovanje mera ublažavanja uticaja na životnu sredinu i socijalno okruženje koje su opisane u ovom planu.</p> <p>U toku realizacije Projekta potrebno je pridržavati se i sledećih propisa:</p>
--	--

1. Deo: INSTITUCIONALNI I ADMINISTRATIVNI

- Zakon o zaštiti životne sredine („Sl. glasnik RS“, br. 135/2004, 36/09 i 36/2009 - dr. zakon, 72/2009 - dr. zakon i 43/2011. – odluka US, 14/2016, 76/18 i 95/18 – dr. zakon);
- Zakon o zaštiti prirode („Sl. glasnik RS“, br. 36/2009, 88/2010 i 91/2010 – ispr. 14/2016, 95/18 – dr. zakon);
- Zakon o planiranju i izgradnji („Sl. glasnik RS“, br. 72/2009, 81/2009 - ispr., 64/2010 - odluka US, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - odluka US, 50/2013 - odluka US, 98/2013 - odluka US, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 - dr. zakon i 9/2020);
- Zakon o zaštiti od požara („Sl. glasnik RS“, br. 111/2009, 20/2015, 87/2018, 87/2018 – dr. zakon);
- Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu („Službeni glasnik RS“ br. 101/2005, 91/2015 i 113/2017 – dr. zakon)
- Pravilnik o zaštiti na radu pri izvođenju građevinskih radova („Službeni glasnik SRS“, broj 53/97).
- Pravilnik o preventivnim merama za bezbedan i zdrav rad za sprečavanje pojave i širenja epidemije zarazne bolesti „Službeni glasnik RS“, broj 94 od 3. jula 2020.
- Zakon o predmetima opšte upotrebe ("Sl. glasnik RS", br. 25/2019)
- Pravilnik o uslovima za osnivanje i rad predškolskih ustanova ("Sl. glasnik RS - Prosvetni glasnik", br. 1/2019)
- Pravilnik o bezbednosti igračaka ("Sl. glasnik RS", br. 78/2019)
- Pravilnik o utvrđivanju liste srpskih standarda iz oblasti opšte bezbednosti proizvoda ("Sl. glasnik RS", br. 20/2021) .
- Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, ("Sl. glasnik RS", br. 120/2004, 54/2007, 104/2009 i 36/2010)
- Zakon o potvrđivanju Konvencije o dostupnosti informacija, učešću javnosti u donošenju odluka i pravu na pravnu zaštitu u pitanjima životne sredine (Arhuska konvencija) („Službeni glasnik RS“ br. 38/2009)

Mere zaštite prilikom postupanja sa otpadom sprovede se u skladu sa:

- Zakonom o upravljanju otpadom („Sl. glasnik RS“, br. 36/2009, 88/2010, 14/2016, 95/18 – dr. zakon);
- Pravilnikom o načinu skladištenja, pakovanja i obeležavanja opasnog otpada („Sl. glasnik RS“, broj 92/2010);
- Pravilnikom o kategorijama, ispitivanju i klasifikaciji otpada („Sl. glasnik RS“, br. 56/10 i 93/2019);
- Pravilnikom o uslovima i načinu sakupljanja, transporta, skladištenja i tretmana otpada koji se koristi kao sekundarna sirovina ili za dobijanje energije („Sl. glasnik RS“, br. 98/2010) i
- Zakonom o ambalaži i ambalažnom otpadu („Sl. glasnik RS“, br. 36/2009, 95/2018 – dr. zakon).
- Zaštita vazduha u skladu sa:
- Zakonom o zaštiti vazduha („Sl. glasnik RS“, br. 36/2009 i 10/2013);
- Uredbom o uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha („Sl. glasnik RS“, br. 11/2010, 75/2010 i 63/2013).

1. Deo: INSTITUCIONALNI I ADMINISTRATIVNI

	Mere za zaštitu od buke će biti preduzete u skladu sa sledećim propisima: <ul style="list-style-type: none">- Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini („Sl. glasnik RS“, br. 36/2009, 88/2010);- Uredba o indikatorima buke, graničnim vrednostima, metodama za ocenjivanje indikatora buke, uznenimiravanja i štetnih efekata buke u životnoj sredini („Sl. glasnik RS“, br. 75/2010) i- Pravilnik o metodama merenja buke, sadržini i obimu izveštaja o merenju buke („Sl. glasnik RS“, br. 72/2010)
Da li su pribavljenе sve potrebne dozvole?	DA [X] NE []

JAVNE KONSULTACIJE

Opišite proces javnih konsultacija	<p>Javne konsultacije o potprojektima izvođenja</p> <p>Pre izvođenja radova organizovane su javne konsultacije sa zainteresovanim stranama sa ciljem prezentacije dokumentacije (predmet radova) za izvođenje radova na tekućem održavanju u opisanom projektu.</p> <p>Javne konsultacije održane su u prostorijama predškolske ustanove i to:</p> <p>Opština Apatin - Petak 06.08.2021.godine od 13 do 14 h</p> <p>Obaveštenje o održavanju javnih konsultacija, bilo je istaknuto na oglasnoj tabli predškolske ustanove 10 dana pre održavanja sastanaka, ali je posredstvom Viber roditeljskih grupa i neposredno preko zaposlenih vaspitača, par dana pre sastanka, napravljen podsetnik. Odziv je bio dobar obzirom na vreme godišnjih odmora, letnju pauzu u vrtićima, sa smanjen brojem dece i vreme održavanja sastanka.</p> <p>Prisutni, uglavnom predstavnici roditelja, su upoznati sa projektom, načinom organizacije i funkcionisanja projekta, komponentama i odgovornim stranama za realizaciju Komponente 1. u okviru koje se sprovodi renoviranje i opremanje (tekuće održavanje) vaspitnih soba koje su predmet konsultacija. Svrha i cilj javnih konsultacija je predstavljanje planiranih budućih aktivnosti na uređenju navedenih prostorija u vrtićima, upoznavanje sa planiranim intervencijama, kako bi se ostvarila komunikacija sa lokalnom zajednicom. Cilj predstavljanja planiranih aktivnosti je mogućnost davanja primedbi i iznošenje komentara na planirane radove,</p> <p>Zainteresovana javnost je upoznata sa procesom sprovođenja projekta. Predočeno im je da se za predmetni projekat izrađuje Kontrolna lista za upravljanje životnom sredinom i socijalnim pitanjima, kao i da će im ista biti dostupna na uvid na sajtu projekta.</p> <p>Svi zainteresovani su izrazili želju da se sa radovima otpočne što pre i ukazali na veliki značaj projekta za lokalnu zajednicu. Takođe su pokazali veliku spremnost da dolasci dece u ustanovu budu redukovani tokom trajanja radova,</p>
------------------------------------	---

1. Deo: INSTITUCIONALNI I ADMINISTRATIVNI

	<p>ukoliko postoji potreba. U opštini Apatin će obzirom na veličinu objekta drugačije biti raspoređen rad po grupama, deca iz prostorije koja se renovira će biti raspoređena privremeno u druge sobe. Objekat ima odvojen ulaz iz dvorišta ka sobi koja se adaptira.</p> <p>Prisutni su upoznati sa načinom funkcionisanja žalbenog mehanizma. Tokom javnih konsultacija ponuđen im je odštampani formular za upućivanje žalbi i upućeni su na web sajt projekta: https://ecec.mpn.gov.rs/ sa naznakom da je žalbeni mehanizam kreiran tako da su prijave anonimne, kao i da se žalbe mogu uputiti tokom ukupnog trajanja izvođenja radova, kao i tokom celog procesa realizacije projekta.</p> <p>Zapisnik o održanim konsultacijama sadrži listu prisutnih i biće sastavni deo izveštaja o sprovedenom PzUŽSSO.</p> <p>Javne konsultacije o kontrolnoj listi za PzUŽSSO se ne sprovode, ali se ista objavljuje na sajtu Projekta i zainteresovanoj javnosti se ostavlja mogućnost davanja komentara i sugestija u trajanju od deset dana. Kontrolna lista ostaje javno dostupna do kraja projekta (http://www.mpn.gov.rs/ipvo-ecec/)</p>
--	--

TRENINZI ZA PODIZANJE NIVOA SVESTI

Opišite trening za podizanje svesti za decu, školsko osoblje i nastavnike	<p>U cilju podizanja svesti dece o građevinskim radovima i opasnostima koje isti nose, prije početka izvođenja radova na vrtiću "Pčelica" u Apatinu, osigurati će se da:</p> <ul style="list-style-type: none">• se pripremi lako razumljiva brošura, primerena uzrastu dece o bezbednosti tokom građevinskih radova• se sproveđe obuka u cilju podizanja svesti prilagođene dečjem uzrastu. Obuke treba sprovesti pre početka izvođenja građevinskih radova• se sproveđe obuka za nastavno i drugo relevantno osoblje vrtića u cilju podizanja svesti o bezbednosti. Tokom obuke nastavnicima naglasiti će se kako se treninzi deci trebaju ponoviti još jednom prije početka radova i minimalno jednom sedmično tokom trajanja građevinskih radova <p>Obuke u trebaju biti posebno usmerene na pomaganje deci:</p> <ul style="list-style-type: none">• da razumeju kakvi će se radovi izvoditi; da razumeju kakvi poremećaji se očekuju tokom izvođenja• građevinskih radova;• da razumeju kakvi se neobični zvuci i vibracije mogu očekivati i kada, u zavisnosti od građevinskog ciklusa;• da razumeju aktivnosti na gradilištu kroz pravljenje makete okruženja u kom se izvode građevinski radovi od didaktičkih materijala, kako bi deca shvatila opasnosti koje prete u zoni izvođenja radova i značaj bezbednog ponašanja;• da nauče da raspoznaju građevinske znake i razumeju njihovo značenje i potrebu da ih poštiju (ovo će biti posebno prilagođeno uzrastu dece). Za decu nižih razreda biće razvijena i korišćena posebna edukativna igra spajanja znakova.
---	--

1. Deo: INSTITUCIONALNI I ADMINISTRATIVNI

MEHANIZAM PODNOŠENJA ŽALBI

Opis žalbenog mehanizma

Tokom javnih konsultacija, koje su održane pre izvođenja radova, zainteresovane strane su upoznate sa mogućnostima podnošenja žalbi i načinom podnošenja žalbi u svim fazama realizacije projekta.

Za potrebe ovog projekta osmišljen je Žalbeni mehanizam. Imajući u vidu vrstu potencijalnih uticaja Projekta, postoji i centralni žalbeni mehanizam za Projekat, tj. Centralni pult za pružanje povratnih informacija, na nivou subjekta koji sprovodi projekat u okviru MPNTR.

Svaki pojedinac koji se oseća ugroženim ili oštećenim zbog neke od konkretnih aktivnosti projekta „Inkluzivno predškolsko vaspitanje i obrazovanje“ može podneti žalbu. Žalbe mogu podneti:

- građani koji smatraju da su oštećeni zbog građevinskih radova u okviru projekta (raseljavanje iz prostorija u kojima se realizuju građevinski radovi, nerešena imovinska pitanja, otkup zemljišta, eksproprijacija, uticaj na životnu sredinu, neodgovarajuća bezbednost tokom radova i slično);
- građani na koje aktivnosti projekta u lokalnoj sredini utiču na bilo koji način za koji smatraju da ih ugrožava (neprimereno ponašanje zaposlenih na projektu i izvođača radova, ugrožena prava, nepoštovanje pravednosti i slično).

Žalba se podnosi popunjavanjem žalbenog formulara i to na jedan od sledećih načina:

- 1) Popunjavanjem elektronskog formulara, koji je zainteresovanoj javnosti dostupan na web stranici projekta <https://ecec.mpn.gov.rs/>
- 2) Popunjavanjem formulara u Word-u, koji će zainteresovanoj javnosti biti dostupan u prostorijama uprave predškolske uprave u štampanom obliku i naknadnim slanjem na dva načina:

- Elektronski na adresu ecec@mpn.gov.rs
- Odštampan na adresu:

Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja
za projekat „Inkluzivno predškolsko vaspitanje i obrazovanje“

Nemanjina 22-26

11000 Beograd

Žalbeni formular prikazan je u prilogu 03 ovog dokumenta.

Centralni pult će služiti i kao informativni centar i kao žalbeni mehanizam u okviru Projekta, i biće dostupan svim stranama pogodenim sprovođenjem svih potkomponenti Projekta. On će se primenjivati na sve projektne aktivnosti i relevantan je za sve lokalne zajednice na koje projektne aktivnosti sprovedene u okviru pojedinačnih segmenata imaju uticaja.

Centralni pult će biti odgovoran za prikupljanje i rešavanje žalbi i komentara sledeće grupe subjekata:

1. Deo: INSTITUCIONALNI I ADMINISTRATIVNI

- Stanovnici zainteresovani za Projekat, odnosno oni koji su pogođeni projektom, koji stanuju na teritoriji opštine;
- Roditelji/staratelji dece koja pohađaju ili će pohađati predškolske ustanove;
- Zaposleni u predškolskim ustanovama;
- Angažovani na realizaciji projekta;
- Druga zainteresovana javnost.

Centralni pult je oformljen na vreme, kako bi se na adekvatan način upravljalo žalbama i odgovorilo na žalbe stanovništva iz područja uticaja Projekta primljenih u različitim fazama projekta. Takođe će biti odobren prijem žalbi u vezi sa izgradnjom, funkcionisanjem i zatvaranjem potprojekta. Uz to, ova procedura će pomoći u unapređenju društvenog učinka Projekta, pošto su broj i priroda primljenih primedbi pokazatelj načina na koji se Projekat sprovodi, kao i ponašanja zaposlenih i izvođača.

MPNTR će se postarati da u potpunosti informiše osobe pogođene projektom o žalbenom mehanizmu tako što će ih obavestiti o postojanju i ulozi Centralnog pulta, njegovoј funkciji, osobama za kontakt i procedurama za podnošenje žalbi u pogođenim područjima. Informacije o Centralnom pultu biće dostupne:

- na sajtu MPNTR (www.mpn.gov.rs, <http://www.mpn.gov.rs/ipvo-ecec/>)
- u prostorijama uprave predškolske ustanove i
- na oglasnim tablama vrtića

DEO 2: Ekološka i socijalna procena

DEO 2: EKOLOŠKA I SOCIJALNA PROCENA			
Da li će aktivnost na odabranoj lokaciji uključivati / uključivati bilo šta od sledećeg	Aktivnost / izdanje	Status	Dodatne reference
	A. Opšti uslovi	[X] DA [] NE	Pogledajte odeljak A
	B. Renoviranje zgrade / opremanje	[X] DA [] NE	Pogledajte odeljak A, B, i J u nastavku
	C. Nameštaj i opremanje	[X] DA [] NE	Pogledajte odeljak A, B, C i J u nastavku
	D. Istorische zgrade i kulturne celine	[] DA [] NE [X] MOŽDA	Pogledajte odeljak D u nastavku
	E. Opasni i /ili toksični materijali i supstance	[X] DA [] NE	Pogledajte odeljak A B i G u nastavku
	F. Bezbednost saobraćaja i pešaka	[X] DA [] NE	Pogledajte odeljak F u nastavku
	G. Socijalna zdravstvena i pitanja bezbednosti	[X] DA [] NE	Pogledajte odeljak A, G, H i I u nastavku
	I. Izmeštanje dece u druge škole i ustavnove tokom građevinskih radova	[] DA [X] NE	Pogledajte odeljak A, H i I u nastavku
AKTIVNOST	PARAMETAR	KONTROLNA LISTA MERA UBLAŽAVANJA	
A Opšti uslovi	Obaveštenje, bezbednost u zajednici i bezbednost i zdravlje na radu za radnike	<ol style="list-style-type: none"> Javnost je obaveštena o radovima putem odgovarajućeg obaveštenja na vidnom mestu na ulazu u objekat, odnosno dvorište (mesto radova). Sve relevantne nadležne institucije obaveštene su o početku radova, uključujući i inspekcije; Plan zaštite na radu, Plan upravljanja otpadom biće pripremljeni pre radova; Sav posao obavljaće se na bezbedan i disciplinovan način, organizovan tako da spreci nezgode i akcidente, te umanji uticaj na radnike, susedne stanovnike i životnu sredinu; 	

DEO 2: EKOLOŠKA I SOCIJALNA PROCENA

		<ol style="list-style-type: none">4. Svi radovi moraju biti izvedeni tako da budu sigurni za decu i zaposlene u vrtiću. (Prioritetno jasno obeleženim putanjama za kretanje radnika i jasno postavljenim znacima zabrane ulaska u prostorije koje se adaptiraju za sva nezaposlena lica tokom vremena trajanja radova).5. Zaštitna oprema za radnike zadovoljava standard međunarodne dobre prakse, koristiće se u svakom trenutku (uvek zaštitne kape, prsluci, po potrebi maske, rukavice i zaštitne naočare i zaštitna obuća);6. Odgovarajuća obaveštenja na lokaciji informisaće radnike o ključnim pravilima i propisima kojih se moraju pridržavati;7. Svi radnici moraju biti obučeni i sa iskustvom za izvođenje dodeljenih zadataka/ radova;8. Svi koji rade sa strujom, visokim-naponom, na visinama, s kemikalijama, itd. moraju postupati vrlo oprezno, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom i sigurnosnim standardima i najboljim praksama. Takvi se poslovi se obavljaju od strane adekvatno obučenih i sertifikovanih radnika za rad sa rizikom;9. Ako se dogodi incident ili nesreća sa ozbiljnim negativnim uticajem ili posledicama po životnu sredinu i / ili zdravlje ljudi, Jedinica za implementaciju projekta (PIU) treba biti obaveštena bez odlaganja. PIU će obavestiti Svetsku banku u roku od 48 sati od incidenta. Obaveštenje će sadržati sve dostupne informacije o događaju. Detaljnija analiza (analiza uzroka) biće sprovedena u dogovorenom roku;10. Oprema za bezbednost i zdravlje na radu za radnike mora biti dostupna na lokaciji (prva pomoć, zaštitna odeća za radnike, odgovarajuće mašine i alati, protivpožarna oprema, itd.);11. Izvođač radova mora biti upoznat sa važećim Planom evakuacije i spašavanja za objekat u kome izvodi radove pre pocetka radova i mora se pridržavati propisanih mera. Svi radnici moraju biti upoznati sa opasnostima od požara i merama zaštite od požara i moraju biti obučeni za rukovanje aparatom za gašenje požara, hidrantima i drugim uređajima koji se koriste za gašenje požara;12. Radnici moraju redovno održavati lokaciju projekta urednom, redovno uklanjati prekomerni otpad i ostatke tečnosti;13. Veće količine zapaljivih tečnosti ne treba držati na lokaciji;14. Svi angažovani radnici na ovom projektu moraju imati regulisan radni status od strane dobavljača / podizvođača i moraju imati puno zdravstveno i penzijsko osiguranje, a sve u skladu sa lokalnim zakonodavstvom o radu i međunarodnim standardima rada.
--	--	--

DEO 2: EKOLOŠKA I SOCIJALNA PROCENA

		<ul style="list-style-type: none"> 15. Svi opasni delovi povrsina pod radovima, moraju se adekvatno označiti i ograditi radi sprecavanja ozleda. 16. Korisnik objekta obvezan je izraditi (ili ažurirati postojeće) Plan odrzavanja i sigurnosnih provjera objekta i opreme te Plan evakuacije i spašavanja pre završetka radova. 17. Postavljeni uredjaji za klimatizaciju i ostala elektronska oprema su najmanje B razreda energetske efikasnosti. 18. Kod špricanja boja i sl. tekućih agensa radnici moraju nostiti minimalno FFP2 maske. Antokorozivna zaštita neće se obavljati na lokaciji. 19. Svako namjerno uništavanje zelenila i travnatih površina je strogo zabranjeno. U slučaju nemamjnog oštećenja ili uništavanja zelenila isto će se vratiti u prvobitno stanje (ozeleniti).
B. Aktivnosti renoviranja i opremanja	Kvalitet vazduha	<ul style="list-style-type: none"> 1. Suzbijanje prašine tokom unutrašnjih radova povremenim prskanjem vode 2. Da bi se smanjila prašina, građevinski materijal treba na odgovarajući način čuvati i pokriti; 3. Obavezno korišćenje zaštitnih maski za radnike ako se stvara prašina tokom radova; 4. Održavanje pristupa objektu čistim da se prašina ne raznosi 5. U blizini objekta neće biti prekomernog praznog hoda građevinskih i drugih vozila, kao ni vozila koja dovoze i odvoze potrebnii material i radnike. 6. Za izbacivanje šuta s visine iznadprvog sprata, upotrijebjavati cevi za spuštanje.
	Buka	<ul style="list-style-type: none"> 1. Građevinska buka će biti ograničena zakonom dozvoljen nivo za naseljeno mesto. 2. Ne treba dozvoliti izvođenje građevinskih radova noću, aktivnosti na gradilištu treba ograničiti na period od 7 h do 19 h. Imajući u vidu gorepomenute mere za bezbednost i zdravlje na radu, raspored se eventualno može promeniti u skladu sa posebnim odobrenjem koje izdaje relevantni organ. 3. Radovi će biti organizovani na način da se radovi za koje se zna da proizvode povećani nivo buke planiraju u skladu sa radnim vremenom gradilišta; 4. Nivo buke će se održavati na nivou koji ne ometa susede, decu i zaposlene vrtića. Ukoliko bude pritužbi na buku ili prasinu, obavice se dodatna mjerena i uvesti dodatne mere, npr. panoi za zaštitu od buke i prasine, i sl.; 5. 6. Neće biti radova nocu, osim uz ishodovanje dozvola nadležnih tela. Svi bučniji radovi, obavljace se isključivo danju.

deo 2: EKOLOŠKA I SOCIJALNA PROCENA	
Upravljanje otpadom	<p>7. Radovi koji rezultiraju povisenim razinama buke se neće obavljati tokom boravka dece u vrticu.</p> <p>1. Tokom aktivnosti u objektu dolaziće do generisanja građevinskog i komunalnog otpada (usled boravka radnika) kojim će se upravljati na način koji propisuje Zakon o upravljanju otpadom („Službeni glasnik RS“, br. 36/2009, 88/2010, 14/2016 i 95/2018 - dr. zakon) i drugi akti koji proističu iz Zakona;</p> <p>2. Kad god je to moguće, izvođač će ponovo koristiti i reciklirati odgovarajuće i održive materijale (osim azbesta);</p> <p>3. Prilikom dopremanja nameštaja do objekta doći će do stvaranja ambalažnog otpada. U postupanju sa ambalažnim otpadom posebno su važne odredbe Zakona o ambalaži i ambalažnom otpadu („Sl. glasnik RS“, br. 36/2009, 95/2018 – dr. zakon) koje predviđaju da se komunalni ambalažni otpad sakuplja sa određene teritorijalne celine u skladu sa zakonom;</p> <p>4. Drugi generisani otpad tokom izgradnje i eksploracije projekta biće tretirani u skladu sa važećom regulativom a na način da ne izazivaju efekte na životnu sredinu;</p> <p>5. Opasni otpad drži se u neporopousnim kontejnerima i ne mijesaa se.</p> <p>6. Dodeliti prostor ispred i unutar objekta za privremeno skladištenje građevinskog materijala i otpada tako da slobodno kretanje ne bude ometano;</p> <p>7. Sav otpad, uključujući građevinski i opasni otpad sakupljaće se i odlagati u licenciranim objektima, od strane ovlašćenih sakupljača;</p> <p>8. Treba voditi evidenciju o nastalom, sakupljenom i prevezrenom otpadu;</p> <p>9. Otpad treba pokriti tokom transporta;</p> <p>10. Spaljivanje otpada na lokaciji ili negde drugde (osim ako nisu licencirane spalionice) je zabranjeno;</p> <p>11. Nakon završetka radova, sav otpad će biti uklonjen sa lokacije;</p> <p>12. Ukoliko se na lokaciji detektuje prisustvo azbesta ili drugog otpada koji se definije kao opasan otpad potrebno je zbrinuti ga posredstvom licenciranog upravljača za određenu vrstu otpada.</p> <p>13. U slučaju otkrivanja azbesta na postojećem objektu, razviti Plan/proceduru za upravljanje azbestom u skladu sa zakonskom regulativom i najboljim praksama, prihvatljiv JUP i SB.</p> <p>14. Primeniti sve mere za zaštitu zdravlja i bezbednosti zaposlenih u skladu sa planom/procedurom za upravljanje azbestom.</p>

DEO 2: EKOLOŠKA I SOCIJALNA PROCENA		
AKTIVNOST	PARAMETAR	KONTROLNA LISTA MERA UBLAŽAVANJA
Transport i upravljanje materijalima		<p>15. Radove na rušenju ili uklanjanju azbesta mora da obavlja lice koje je u skladu sa propisom o upravljanju otpadom dobio odgovarajuću dozvolu za upravljanje otpadom koji sadrži azbest.</p> <p>1. Sav materijal sklon prašini prevozi se u zatvorenim ili pokrivenim kamionima;</p> <p>2. Svi materijali skloni prašini i osetljivi na vremenske uslove zaštićeni su od atmosferskih uticaja bilo vetrobranskim staklima, prekrivačima, vodom ili drugim odgovarajućim sredstvima;</p> <p>3. Prosuti materijali se odmah uklanjaju sa koloseka i čiste. Sva polovna vozila i mašine su atestirani i dobro održavani;</p> <p>4. Pristup vozilima za isporuku materijala strogo se kontroliše, posebno tokom vlažnog vremena;</p> <p>5. Neće se koristiti nelicencirane kamenolomi ili deponije otpada.</p> <p>6. Upravljanje hemikalijama obavljaće se u skladu sa bezbednosnim listovima proizvođača, zakonom i najboljim praksama. Njima će upravljati osobe koje su za to obučene.</p> <p>7. Hemikalije se nabavljaju samo od registrovanih proizvođača i njihovih zastupnika</p> <p>8. Sav material mora biti izvoran, ne recikliran niti već korišćen;</p> <p>9. Mineralni materijali (kamen, pesak, šljunak i sl.) nabavljaju se isključivo od dobavljača koji poseduju sve odgovarajuće dozvole.</p> <p>10. Koristit će se isključivo neopasne boje i lakovi.</p> <p>11. Upotrebljavat će se isključivo materijali otporni na gorenje;</p> <p>12. Nabavljeni nameštaj (uključujući i maske za radijatore) je siguran za decu i instaliran je na siguran način.</p> <p>13. Korišćeni materijali moraju biti neopasni za zadravlje dece i odraslih.</p>
C. Nameštaj i opremanje		<p>1. Nameštaj dopremiti nakon prethodno očišćenih prostorija</p> <p>2. Otpad generisan prilikom otpakivanja i montaže nameštaja zbrinuti na zakonom predviđena mesta</p> <p>3. Karton predati na punktu za reciklažu</p>

DEO 2: EKOLOŠKA I SOCIJALNA PROCENA

		<ol style="list-style-type: none"> 4. Nabavljuju se igračke i oprema provereno sigurna za decu (u materijalu, obliku i drugim karakteristikama) prema važećim nacionalnim zakonima i standardima. 5. Sprovodi se plan redovnog čišćenja i dezinfekcije opreme u skladu sa uslovima COVID-19. 6. Korisnik je obavezan pripremiti i sprovoditi Plan sigurnosti i održavanja opreme (uključujući nameštaj) i igračaka. 7. Sva oprema, spoljašnja i unutrašnja, se redovno održava i kontroliše kako bi se osugarala bezbednost korisnika. 8. Sva oprema vrtića mora biti proizvedena i instalirana tako da bude sigurna za decu.
D. Iсторијске зграде и културне целине		<ol style="list-style-type: none"> 1. Pribaviti Saglasnost nadležnog Zavoda za zaštitu spomenika kulture 2. Tokom izvođenja radova pridržavati se opštih uslova zaštite objekta i eventualnih propisanih mera na koje ukazuje Zavod. 3. U slučaju pronalaska arheoloških i/ili kulturnih nalazaka, radove je potrebno odmah prekinuti te obavestitiza to nadležno telo (npr. Zavod za zaštitu spomenika kulture grada Beograda). Radovi se mogu nastaviti kada nadležno telo za to izda odobrenje.
AKTIVNOST	PARAMETAR	KONTROLNA LISTA MERA UBLAŽAVANJA
F. Bezbednost saobraćaja i pešaka	Direktne ili indirektne opasnosti za javni saobraćaj i pešake zbog projektnih aktivnosti	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prilagoditi radno vreme lokalnim obrascima saobraćaja, npr. izbegavajti veće transportne aktivnosti u vreme špica; 2. Aktivno upravljati saobraćajem ako je to potrebno za siguran i pogodan prolaz za javnost prilikom dopremnja materijala i opreme na lokaciju; 3. Postaviti znakove upozorenja/putokaze tako da gradilište bude jasno vidljivo, a javnost upozorenna na sve potencijalne opasnosti
G . Socijalna i zdravstvena i bezbednosna pitanja	Opasnost za ljudsko zdravlje	<ol style="list-style-type: none"> 4. Obezbediti na lokaciji kontakt osobe koje su zadužene za komunikaciju i prijem zahteva / žalbi od lokalnog stanovništva na na nivou lokacije objekta; 5. Ako je lokacija naseljena, zabranite građevinske aktivnosti noću. 6. Pravilno obeležiti objekat (tablu sa osnovnim podacima o potprojektu, uključujući i dostupnost žalbenih mehanizama) sprečavajući ulazak i izlazak nezaposlenih u objekat da se mešaju i komuniciraju sa radnicima 7. Za građevinske radnike – potrebna je primena zakonski propisanih zdravstvenih i bezbednosnih mera:

DEO 2: EKOLOŠKA I SOCIJALNA PROCENA		
		<p>a) korišćenje odgovarajuće zaštitne odeće i opreme (maske protiv prašine, iverja i drvenih vlakana, šlemovi, kao i sigurnosni pojasevi za rad na visini, itd.); i druga oprema za rad u skladu sa potrebama;</p> <p>b) održavanje dobrog nivoa lične higijene;</p> <p>v) zdravstvena zaštita – obezbeđivanje kompleta prve pomoći i lica obučenih za pružanje prve pomoći na gradilištu tokom izvođenja radova;</p> <p>g) adekvatne protivpožarne mere su sprovedene i oprema je dostupna.</p> <p>8. Svi radnici su prošli adekvatnu obuku</p> <p>9. Procedure i planovi su predstavljeni i dostupni zaposlenima</p> <p>10. Znakovi opasnosti i obaveznog nošenja opreme su postavljeni na vidljiva mjesta.</p> <p>11. Pristup gradilištu je jasno označen</p> <p>12. Opasni delovi gradilišta su jasno označeni i ograđeni</p> <p>13. Svi objekti moraju da imaju važeći Plan evakuacije i spasavanja. Po potrebi plan će se ažurirati.</p> <p>14. Vrtić zadovoljava sve protivpožarne nacionalne zakone i standarde</p>
H Izbijanje i širenje virusa COVID-19		<p>1. Organizovati radove tako da se maksimalno izbegava grupisanje radnika na malom prostoru,</p> <p>2. Održavati potrebnu distancu (2m),</p> <p>3. Obezbediti lična zaštitna sredstva za radnike u skladu sa propisanim merama (maske i rukavice),</p> <p>4. Obezbediti tekuću čistu vodu na gradilištu, sapune i dezinfekciona sredstva,</p> <p>5. Obezbediti dovoljan broj kanti za smeće i redovno ih prazniti,</p> <p>6. Jasno odvojiti komunikacione linije koje koriste radnici i korisnici objekta kako ne bi dolazilo do kontakta.,</p> <p>7. Primeniti sve mере iz plana za bezbednost i zdravlje vezano za izbijanje i širenje virusa COVID-19</p> <p>8. Uskladiti procedure sa zahtevima nacionalnih institucija i preporukama Svetske zdravstvene organizacije.</p>
I. Izmeštanje dece u druge škole i ustanove tokom građevinskih radova		<p>S obzirom da djeca neće biti izmeštena u drugu ustanovu tokom izvođenja radova, a u cilju podizanja svesti dece o građevinskim radovima i opasnostima koje isti nose, prije početka izvođenja radova na vrtiću "Pčelica" osigurati će se da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • se pripremi lako razumljiva brošura, primerena uzrastu dece o bezbednosti tokom građevinskih radova

DEO 2: EKOLOŠKA I SOCIJALNA PROCENA

		<ul style="list-style-type: none">• se sprovede obuka u cilju podizanja svesti prilagođene dečjem uzrastu. Obuke treba sprovesti pre početka izvođenja građevinskih radova• se sprovede obuka za nastavno i drugo relevantno osoblje vrtića u cilju podizanja svesti o bezbednosti. Tokom obuke nastavnicima naglasiti će se kako se treninzi deci trebaju ponoviti još jednom prije početka radova i minimalno jednom sedmično tokom trajanja građevinskih radova <p>Obuke u trebaju biti posebno usmerene na pomaganje deci:</p> <ul style="list-style-type: none">• da razumeju kakvi će se radovi izvoditi; da razumeju kakvi poremećaji se očekuju tokom izvođenja• građevinskih radova;• da razumeju kakvi se neobični zvuci i vibracije mogu očekivati i kada, u zavisnosti od građevinskog ciklusa;• da razumeju aktivnosti na gradilištu kroz pravljenje makete okruženja u kom se izvode građevinski radovi od didaktičkih materijala, kako bi deca shvatila opasnosti koje prete u zoni izvođenja radova i značaj bezbednog ponašanja;• da nauče da raspoznaju građevinske znake i razumeju njihovo značenje i potrebu da ih poštuju (ovo će biti posebno prilagođeno uzrastu dece). Za decu nižih razreda biće razvijena i korišćena posebna edukativna igra spajanja znakova. <p>1.</p>
--	--	---

DEO 3: Plan monitoringa

DEO 3: PLAN MONITORINGA							
Faza	Koji se parametar prati?	Gde?	Kako će se pratiti parametar?	Kada će se pratiti parametar (učestalost merenja)?	Zašto će se pratiti parametar?	Trošak	Odgovornost
FAZA PRIPREMANJA PREDMERA I PREDRAČUNA							
	Uključivanje odredbi PzUŽSSO u ugovore Status potrebnih dozvola i planova (Plan organizacije gradilišta, , Plan za upravljanje otpadom Imenovana osoba za prijem žalbi, Plan za zaštitu bezbednosti i zdravlja na radu).	Na lokaciji Investitora i Izvođača	Pregled neophodnih dozvola, planova i ugovora sa Izvođačima	Pre početka građevinskih radova	Kako bi se osigurala potpuna usklađenost s propisima Republike Srbije i zajmodavca. Kako bi se osigurala puna primena PzUŽSSO od strane Izvođača i obezbedila efikasna povezanost PzUŽSSO s drugim dokumentima ugovora.	Nema	Izvođač Stručni nadzor Investitor JUP
	Blagovremeno obavestiti roditelje/staratelje o tačnom datumu premeštanja dece i vremenu trajanja izmenjenog	Na lokaciji objekta	Uvidom u pripremljena obaveštenja za roditelje/staratelje. Osigurati mogućnost korišćenja	Pre početka građevinskih radova	Kako bi se osigurala puna primena PzUŽSSO od strane korisnika i obezbedila efikasna povezanost PzUŽSSO s drugim dokumentima ugovora.	Nema	Stručni nadzor Investitor JUP Korisnik

DEO 3: PLAN MONITORINGA							
Faza	Koji se parametar prati?	Gde?	Kako će se pratiti parametar?	Kada će se pratiti parametar (učestalost merenja)?	Zašto će se pratiti parametar?	Trošak	Odgovornost
	rasporeda, kao i o uslovima tokom izmenjenog rasporeda		žalbenog mehanizma				
Dizajn	Vatrootpornost i bezbednost korišćenih materijala	Tehnička dokumentacija	Pregledom tehničkih specifikacija	Pre početka radova	Osiguranje dugoročne bezbednosti dece i zaposlenika vrtića		Izvodjac Strucni nadzor JUP
FAZA RENOVIRANJA							
	Uspostavljanje i sprovođenje odgovarajućih procedura, urednost, organizacija i bezbednost gradilišta,	Na lokaciji objekta	Provera planova i ugovora sa Izvođačima	Pre početka građevinskih radova	Kako bi se na najmanju meru smanjio rizik od nepovoljnih uticaja na životnu sredinu, bezbednost i zdravlje na radu usled nepostojanja ili nepoštovanja relevantnih procedura.	Nema	Izvođač Stručni nadzor JUP
Obezbeđivanje građevinskog materijala	Nabavka građevinskog materijala od licenciranih dobavljača / dobavljača	Kancelarija ili skladište izvođača	Verifikacija dokumenata	Tokom zaključenja ugovora o izvođenju radova	Osigurati pouzdanost građevinskih materijala i njihovu sigurnost za zdravlje ljudi		Izvođač Stručni nadzor JUP
	Plan za upravljanje otpadom za sve	Na lokaciji objekta	Vizuelna provera, Provera dokumentacije –	Pre početka radova	Kako bi se smanjila proizvodnja otpada i		Izvođač Stručni nadzor

DEO 3: PLAN MONITORINGA							
Faza	Koji se parametar prati?	Gde?	Kako će se pratiti parametar?	Kada će se pratiti parametar (učestalost merenja)?	Zašto će se pratiti parametar?	Trošak	Odgovornost
	proizvedene tokove otpada;		Plan za upravljanje otpadom, licence odlagališta i prevoznika, dokumenti o kretanju otpada (količine, vrste, itd.)		obezbedio odgovarajući način odlaganja otpada.		Gradski službenici: komunalni inspektor i inspektor za zaštitu životne sredine
	Primenjeni propisi za bezbednost zajednice i mere zaštite definisane Planom	Lokacija objekta	Vizuelne provere	Na početku radova i svakog radnog dana do završetka radova	Kako bi se smanjili zdravstveni i bezbednosni rizici – povrede članova lokalne zajednice		Izvođač Stručni nadzor
	Plan za upravljanje otpadom za sve proizvedene tokove otpada	Na lokaciji objekta	Vizuelna provera, Provera dokumentacije – Plan za upravljanje otpadom, licence odlagališta i prevoznika, dokumenti o kretanju otpada ukoliko generisani otpad to zahteva	Pre početka radova	Kako bi se smanjila proizvodnja otpada i obezbedio odgovarajući način odlaganja otpada.		Izvođač Stručni nadzor

DEO 3: PLAN MONITORINGA							
Faza	Koji se parametar prati?	Gde?	Kako će se pratiti parametar?	Kada će se pratiti parametar (učestalost merenja)?	Zašto će se pratiti parametar?	Trošak	Odgovornost
			(količine, vrste, itd.)				
	Plan evakuacije i spasavanja korisnika; Plan odrzavanja i sigurnosti	U objektu	Vizuelne provere	Prije zavrsetka radova	Sigurnost dece	Trosak korisnika	Korisnik, JUP
	Plan evakuacije ispasavanja tokom radova	U objektu/uredu Izvođača	Vizuelne provere	Prije pocetka radova	Sigurnosot zaposlenika	Ukljucen u trosak projekta	Izvođač Stručni nadzor
	Prisustvo građevinskog otpada (naročito stakla) i prašine nastalih tokom renoviranja Proizvodnja različitih vrsta otpada	U objektu	Vizuelne provere	Za lomljeno staklo odmah / za prašinu svakodnevno po završetku radova, za inertni otpad na svaka dva dana (zavisno od količine generisanog otpada)	Kako bi se izbegle i smanjile na najmanju meru povrede i udisanje prašine.		Izvođač Stručni nadzor
	Nivo prašine – fine čestice	Na lokaciji objekta	Vizuelne provere i instrumenti za merenje po potrebi; merenje nakon negativnog	Samo tokom renoviranja, periodično (u špicu rada)	Kako bi se izbeglo i smanjilo na najmanju meru nakupljanje prašine u vazduhu i smanjili rizici		Izvođač Stručni nadzor

DEO 3: PLAN MONITORINGA							
Faza	Koji se parametar prati?	Gde?	Kako će se pratiti parametar?	Kada će se pratiti parametar (učestalost merenja)?	Zašto će se pratiti parametar?	Trošak	Odgovornost
			nalaza inspekcije ili pristigle žalbe lokalnog stanovništva		po zdravlje radnika i okolnog stanovništva.		
	Prikupljanje, prevoz i skladištenje opasnog otpada (ukoliko ga ima)	Na lokaciji objekta	Vizuelne provere i instrumenti za merenje po potrebi; merenje nakon negativnog nalaza inspekcije ili pristigle žalbe lokalnog stanovništva	Samotokom renoviranja, periodično (u špicu rada)	Kako bi se izbeglo i smanjilo na najmanju meru nakupljanje prašine u vazduhu i smanjili rizici po zdravlje radnika i okolnog stanovništva.		Izvođač Stručni nadzor Licencirani operater
	Buka od građevinskih radova	Na lokaciji objekta	Auditivno praćenje nivoa buke i beleženje žalbi lokalnog stanovništva. U slučaju žalbi uvesti svakodnevno merenje buke u prostorijama vrtića	Redovno tokom radova, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom	Kako bi se pratilo da li su nivoi buke iznad ili ispod praga prihvatljivosti za to konkretno područje.		Izvođač Stručni nadzor
	Broj primljenih žalbi u vezi sa povišenom bukom,	Kroz registar žalbi	Kroz registar žalbi	Kontinuirano	Kako bi se blagovremeno identifikovali eventualni nedostaci u usvojenim merama za suzbijanje		MPNTR Izvođač Stručni nadzor

DEO 3: PLAN MONITORINGA							
Faza	Koji se parametar prati?	Gde?	Kako će se pratiti parametar?	Kada će se pratiti parametar (učestalost merenja)?	Zašto će se pratiti parametar?	Trošak	Odgovornost
	vibracijama i prašinom				povišene buke, vibracija i prašine		
	Broj primljenih žalbi u vezi sa pristupom predškolskoj ustanovi i bezbednošću saobraćaja	Kroz registar žalbi	Kroz registar žalbi	Kontinuirano	Kako bi se blagovremeno identifikovali eventualni nedostaci u usvojenim merama za bezbednost saobraćaja		MPNTR Izvođač Stručni nadzor
Zdravlje i bezbednost	Snabdevanje građevinskih radnika radnom odećom i ličnom zaštitnom opremom (LZO); - Strogo poštovanje pravila rada građevinske opreme i upotrebe OZO Pridržavanje svih zakonom propisanih mera zdravlja i	Objekat u kome se vrše aktivnosti rekonstrukcije (tekuće održavanje)	Inspekcija aktivnosti	Čitav period izvođenja radova	Smanjite verovatnoću traume i nezgoda za radnike	Nema posebnih dodatnih troškova:	izvođač radova

DEO 3: PLAN MONITORINGA							
Faza	Koji se parametar prati?	Gde?	Kako će se pratiti parametar?	Kada će se pratiti parametar (učestalost merenja)?	Zašto će se pratiti parametar?	Trošak	Odgovornost
	bezbednosti na radu Pridržavanje svih mera i preporuka za sprečavanje širenja virusa COVID 19						
FAZA KORIŠĆENJA OBJEKTA							
	Plan za redovno i preventivno održavanje objekata	Pre početka rada objekta i tokom koriscenja objekta	Pregled plana	Na početku rada objekta i tokom koriscenja objekta	Kako bi se korisnicima objekta obezbedilo bezbedno radno okruženje rizici po zdravlje sveli na najmanju moguću meru	tekući	Osoblje predškolskog objekta Gradske službenici: komunalni inspektor i inspektor za zaštitu životne sredine
	Bezbednost – Plan nabavke i sigurnosnih specifikacija, Plan čišćenja i dezinfekcije, Plan održavanja prostorija, igrališta i opreme	Pregled dokumentacije i u objektu	Pregled plana nabavke i sigurnosnih specifikacija opreme u slučaju inspekcije. Redovna provera sigurnosti i održavanje unutrašnjih i	Na početku rada objekta i periodično	Zaštita zdravlja korisnika i zaposlenih		Osoblje predškolskog objekta Gradske službenici: komunalni inspektor

DEO 3: PLAN MONITORINGA							
Faza	Koji se parametar prati?	Gde?	Kako će se pratiti parametar?	Kada će se pratiti parametar (učestalost merenja)?	Zašto će se pratiti parametar?	Trošak	Odgovornost
			spoljašnjih prostora; Plan čišćenja i dezinfekcije opreme redovno i u skladu sa uslovima propisanim za slučaj širenja virusa COVID-19				
Plan reagovanja u hitnim situacijama uključujući i reagovanje u slučaju požara	Mere protivpoarne zaštite - sistem za dojavu pozara, za lokalizaciju požara, panik lampe, postojanje rezervnog sigurnosnog sistema za napajanje prostorija, obuka zaposlenih.	U objektu	Na početku rada i periodično	Tokom rada objekta	Smanjiti rizik po decu i zaposlene		Osoblje predškolskog objekta; Gradska sluzba– ovlašcena institucija

Procena uticaja –renoviranje i opremanje postojećeg objekta									
Životna sredina	Vrsta uticaja	Pozitivan ili negativan	Jačina uticaja	Domet/ lokacija javljanja uticaja	Vreme javljanja utica	Trajanje uticaja	Povratan/ nepovratan uticaj	Verovatnoća uticaja	Značaj
Otpad (očekuju se manje kolicine gradjevinskog i ambalažnog otpada,	uticaji na životnu sredinu i zdravlje usled neodgovarajućeg upravljanja različitim vrstama otpada	negativan	lokalan	na lokaciji nastanka i odlaganja	u fazi izgradnje	kratkorocan	nepovratan/povratan	umerena	umeren
Buka i vibracije	buka izazvana izvođenjem građevinskih radova i prevozom i vibracije vozila za prevoz građevinskog materijala, prevoz radnika i prevoz otpada	negativan	lokalan	na lokaciji	u fazi izgradnje	kratkorocan	povratan	mala	mali
Bezbednost i zdravlje na radu	Uticaj na život, zdravlje i sigurnost zaposlenih na gradilištu	negativan	lokalan	na lokaciji	u fazi izgradnje	mogući i dugoročan	može biti povratan i nepovratan	mala	Bezbednost i zdravlje na radu

Prilozi

Prilog 01: Zaštita životne sredine i socijalno okruženje

ZAKLJUČCI:

Predložene ocene rizika za životnu sredinu i socijalni rizik (nizak).

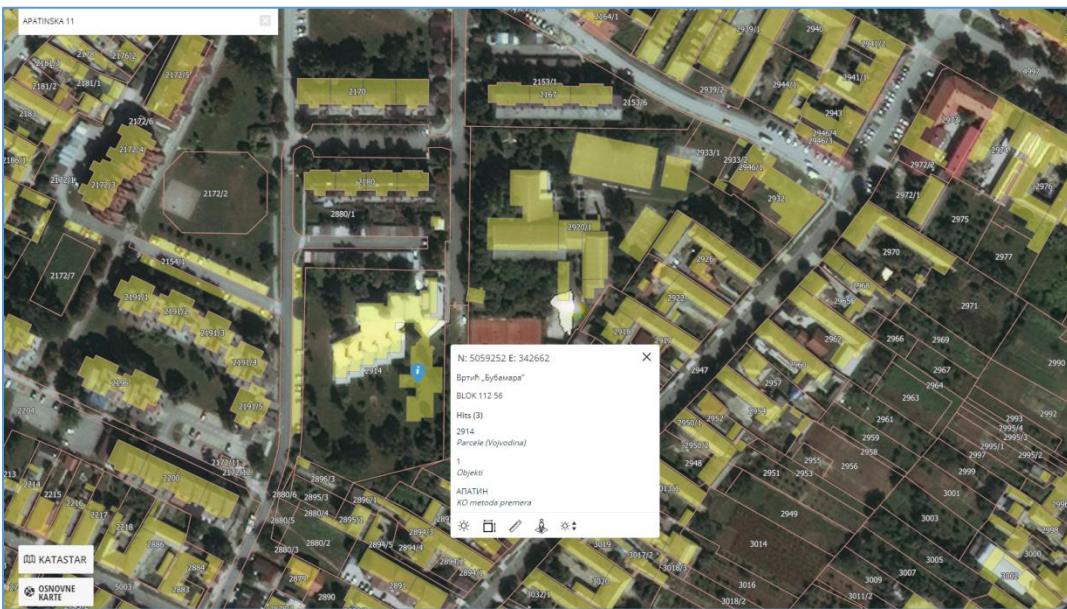
Navedite obrazloženja:

Svi proučeni potencijalni uticaji ocenjeni su kao negativni, njihovo dejstvo je ograničena na lokalno područje na kom se javljaju, a obim je lokalizovan na gradilište potprojekta. Većina utvrđenih uticaja prisutna je u fazi izvođenja građevinskih radova na ovom potprojektu, njihovo trajanje je uglavnom kratkotrajno i svi se mogu neutralisati. Po verovatnoći, utvrđeni uticaji ocenjeni su kao malo verovatni, izuzev stvaranja otpada, koji se smatraju izvesnim. Značaj skoro svih utvrđenih uticaja je mala, izuzev uticaja koji se tiču stvaranja otpada i upravljanja otpadom, koji se smatraju umerenim.

Izveštaj o proceni uticaja na socijalno okruženje pruža detaljan pregled socijalnih rizika povezanih sa ovim projektom i odgovarajuće mere ublažavanja, pružajući informacije o odgovornostima različitih zainteresovanih strana u sprovođenju ovog Plana i čuvanja socijalnog okruženja u operativnom području ovog potprojekta. Glavne utvrđene oblasti rizika jesu mogući uticaji na zdravlje i bezbednost angažovanih radnika i stanovništva usled aktivnosti izgradnje. Socijalni rizik po porodice i decu koja će u kratkom periodu trajanja radova biti izmeštena iz svoje sobe je vremenski ograničen, biće blagovremeno i planski sproveden uz mogućnost aktiviranja žalbenog mehanizma. Obzirom na obim radova, koji je izuzetno mali, očekuje se da radovi budu završeni u roku kraćem od nedelju dana. Svest o kompenzaciji privremenog premeštanja prisutna je zahvaljujući proširenju budućih koristi, nakon završetka adaptacije.

Specijalista za zaštitu životne sredine i
socijalna pitanja

Prilog 02: Lokacije objekata u opštini Apatin

Lokacija KP br. 2914 KO Apatin (izvor: <https://a3.geosrbija.rs/>)

Prilog 03: Žalbeni formular

МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ, НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА

Пројекат „Инклузивно предшколско васпитање и образовање“ Жалбени формулар

Уколико имате питања или примедбе на активности и процедуре током реализације пројекта „Инклузивно предшколско васпитање и образовање“, молимо Вас да попуните овај формулар.

Напомињемо да се можемо бавити искључиво питањима или примедбама директно везаним за овај пројекат, а не на општи рад Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

Контакт подаци			
Ваше име и презиме и контакт подаци неће бити објављени, нити ће бити доступни јавно. Ови подаци ће бити коришћени искључиво за евентуалну даљу комуникацију са Вами у вези послатог питања или жалбе.			
Име:	Овде упишите име	Презиме:	Овде упишите презиме
Пол подносица питања или жалбе (служи искључиво у сврху статистичке обраде и аналитичког приказа; изјашњењем дајете пристанак на статистичку обраду података):		☐ Мушки ☐ Женски	
Електронска адреса (e-mail):	Број телефона:	Овде упишите e-mail адресу	Овде упишите бр. телефона
Поштанска адреса – за пријем писаног одговора (молимо Вас да упишете пуну адресу: улица и број, поштански број места и назив места):		Овде упишите поштанску адресу	

Питање или притужба	
Питање или опис притужбе (ово поље је обавезно попунити): Овде описите шта је разлог Ваше притужбе	
Уколико је питање или притужба везана за одређени конкретан догађај или инцидент, молимо Вас наведите место и датум где и када се то догодило, као и да ли се ради о поновљеном догађају или инциденту: Овде описите конкретан догађај, са више детаља	
Како видите решавање проблема (шта сматрате да би требало да се дододи да би се решио проблем)? Овде описите	